

Presentació de la novel·la "Els silencis de Maria", Carles Cortés.
Dijous, 7 de maig 2009 Llibreria Ambra.

Bona vesprada i gràcies per la vostra assistència.

Una vegada més ens trobem ací, a la llibreria Ambra, que tan bona acollida dona sempre als escriptors i a les tertúlies sobre llibres i literatura.

Donem la benvinguda a Gandia a Carles Cortés i també al seu nou llibre, "Els silencis de Maria" que aquesta vesprada anem a presentar en societat.

Però abans, i encara que la majoria de vosaltres conegueu ja a l'escriptor a través dels seus llibres i alguns també personalment, voldria aprofitar l'ocasió per a parlar-vos de altres aspectes de la seua persona, de la seua vida professional i fer un breu recorregut per la seua obra literària.

Carles Cortés va nàixer a Alcoi. És doctor en Filologia Catalana, professor de Literatura a la Universitat d'Alacant, on dirigeix el Secretariat de Cultura i és membre dels Grups de Recerca de Literatura Contemporània i d'Estudis Transversals. Igualment és membre de l'equip internacional d'investigació sobre les Interferències de Còdis, de la Universitat Paris- Sant Denis i del Centre d'Investigacions Interdisciplinàries sobre els Móns Ibèrics i Contemporanis (CRIMIC), de la Universitat Paris-Sorbona.

Com a investigador ha centrat la seua llavor de manera especial en la narrativa d'escriptores en llengua catalana del segle XX,

publicant estudis sobre l'obra de Mercè Rodoreda, com ara, *"Els personatges i el medi en la narrativa de Mercè Rodoreda"* i *"Començar a escriure: la construcció dels primers relats de Mercè Rodoreda"*, entre d'altres.

També ha estat editor de les antologies *"Contes d'Isabel-Clara Simó"*. *"Contes personals de M. Mercè Roca"*. *"Llengües mortes"*, *Antologia de contes de Carme Riera"*. *"L'illa i la dona" Trenta-cinc anys de contes" de M. Antònia Oliver* i *"Jubileu"*, de Víctor Català, nom darrere el qual s'amaga, com tots sabeu, la polifacètica autora Caterina Albert.

Com a narrador, va iniciar la seua trajectòria amb la publicació de diversos relats breus, participant, posteriorment, en el llibre *"Directe al gra"*, un recull de dotze contes eròtics, gènere difícil i agosarat que Carles publica en companyia dels escriptors Sebastià Alzadora, Julià de Jòdar i la seua paisana, l'alcoiana Isabel-Clara Simó.

L'any 2005, Cortés experimenta amb un gènere nou amb la publicació de *"Vull ser pintor"*, la biografia d'Antoni Miró (edicions 3 i 4) realitzada dintre el projecte *"Les formes autobiogràfiques en la literatura catalana contemporània"*, un treball que va estar documentat i revisat pel propi pintor.

Així mateix ha fet la seua aportació didàctica al valencià col·laborant amb l'elaboració de temaris de la Junta Qualificadora.

Tot això, per resumir el munt de projectes i activitats que Carles Cortés ha dut a cap.

Però, abans d'entrar en la seua obra novel·lística, voldria fer un incís.

Com a dona i com a escriptora vull mostrar el meu reconeixement a Carles Cortés per l'atenció especial que dedica a escorcollar en la literatura feta per dones i pel seu interès en explorar la riquesa de l'univers literari de la dona, tan present en la seua vida i en la seua obra.

Actituds com la seua són les que ajuden a acabar amb els discursos, tòpics i recurrents, sobre l'existència o el mite d'una "literatura femenina" que sovint omplin els debats i les tertúlies literàries. L'anomenada "literatura femenina", nom amb el que igual designen aquella escrita per dones com la de contingut "femení", val a dir, la que es refereix a l'experiència de ser dona en el món, amb tots els seus matisos biològics i situacionals.

Per fortuna això està canviant. Avui dia hi ha tantes dones implicades en el procés literari que es poden trobar en tots els camps temàtics i en tots el gèneres i moviments. Com passa amb els autors, cada autora és un univers en si mateixa i participa de les característiques comunes al seu grup o generació. Per tant, la discussió és obsoleta i està absolutament fora de lloc.

Sembla mentida que coses tan obvies com aquesta hagen de ser comentades i matisades, però encara és necessari fer-ho, a pesar dels canvis produïts en els últims temps i de la irrupció definitiva de la dona al món de la literatura. Joves escriptores i poetes que s'han fet un lloc al panorama cultural i literari i han començat a ser jutjades i considerades pels seus mèrits intel·lectuals amb

independència del sexe al que pertanyen. Es pot dir que les possibilitats d'editar, per exemple, ja no estan condicionades pel sexe de l'autor, a diferència del que ha passat fins no fa massa temps.

Amb tot i això, encara queda camí a recórrer, a la dona encara se li continua exigint una proporció major de mèrits que a l'home davant l'intent d'ascendir un graó en qualsevol activitat. I no estic parlant de tòpics sinó de realitats constatables.

Just és, doncs, aprofitar la presència de Carles Cortés per tal de deixar constància i agrair la seua tasca a favor de la dignificació de la literatura feta per dones i l'abolició de les etiquetes i els mites que l'han envoltada i que tant l'han perjudicada. Gràcies, Carles.

I ara, continuem amb el seu historial literari.

La seua primera novel·la és "*Veü de dona*" (Columna, 2001), amb la qual va guanyar el premi 25 d'abril de la vila de Benissa. Aquest llibre ha estat traduït al castellà amb el títol de "*Sueños de Eva*", obra que el grup de teatre alacantí Saineters dugué a l'escena. *Veü de dona* és un crit per la supervivència i un homenatge a la memòria col·lectiva dels nostres pobles.

Amb la segona novel·la, "*Marta dibuixa ponts*" (Brosquil, 2003), Carles Cortés va obtenir el premi Ciutat de Sagunt. Es tracta d'un cant a la unió entre els pobles de la mediterrània, un anàlisi de les semblances i de les diferències culturals entre dues ciutats portuàries: Nàpols i Alacant, i una reflexió sobre els reptes de les dones en la societat actual.

I, finalment, "Els silencis de Maria", editada per Brosquil l'any 2008.

He llegit les tres novel·les, naturalment. Les dues primeres fa ja algun temps, i a pesar que són completament distintes entre si, trobe que ben bé es podria parlar d'una trilogia, i no solament pel protagonisme i la força dels seus personatges femenins, característica comú a les tres, sinó també per certes essències, plantejaments i reivindicacions que, implícites i explícites, es contenen en les tres històries. A mi m'ho ha fet pensar, no sé si l'autor estarà d'acord.

Els silencis de Maria és una novel·la que, pel que sé, ha tingut un procés llarg d'elaboració. Està ambientada en dos escenaris ben diferents, el contrast entre dos móns: una cel·la a la presó alacantina de Fontcalent i un palau luxós a la ciutat de Dubai, dels Emirats Àrabs Units.

La història es narra a través de tres personatges principals: Hèctor, el protagonista, empresonat acusat d'assassinar a Maria, la seua esposa. Laura, un personatge ambigu, misteriós que ha acceptat l'estrany encàrrec de consolar a l'Hèctor en la seua dolorosa estança a la presó. Però no penseu malament. I, de manera indirecta, la pròpia Maria.

Està escrita en present i en segona persona narrativa, cosa que m'ha sorprés perquè no és gaire corrent l'ús de la segona persona, tal vegada a causa de la seua complexitat. Crec que Carles ha estat molt valent en emprar aquesta tècnica. S'utilitza amb dos personatges: Hèctor i Laura, produint-se, en capítols

alterns, una mena de diàleg-monòleg amb ells mateixos. La segona persona és com la consciència dels personatges, el seu particular "pepito grillo".

Eixa veu narrativa comença la novel·la parlant a Hèctor:

" Hèctor, estàs sol, completament abandonat. Tu has tingut la culpa. No cal que plores, no. Deixa passar el temps i escolta el remor del vent a través de les reixes de la finestra...". I un poc més endavant: *"La llum s'ha apagat... no veus més enllà d'aquella carta que tens a les mans i que et crema la pell dels dits. Una boira densa de pols t'entela els ulls i no t'hi veus..."*

I en un dels passatges que es refereix a Laura:

"El Fèlix et va parlar d'aquella pel·lícula "Desdejuni amb diamants" en que la protagonista cobrava per fer companyia a la presó a un gàngster de gran alçada..." *"...no has estat una dona forta. El coneixement del Fèlix t'ha torbat. Sabies que la seua oferta de treball no era del tot gratuïta. Estàs dèbil, fràgil com una nina de porcellana..."*

La veu del narrador només calla quan parla el diari de Maria, ja morta quan s'inicia la novel·la. Una crònica reblida d'enyorances que va intercalant-se en la història, on la dona descriu la seua estada al palau de Dubai, els luxes que la rodegen, les presències i les absències que constitueixen la seua vida en aquell país desconegut, de costums i cultura tan alienes a la seua.

A través del dietari, amb un llenguatge sovint poètic, Maria ens conta les seues sensacions dels primers temps de matrimoni

poligàmic amb el ric comerciant àrab. El seu primer matrimoni. Com un conte de Les mil i una nits, ens parla de la bellesa dels paisatges d'aquell país, de les impressionants extensions d'arena del desert, dels oasis, dels colors del cel, de la llum de l'alba. "...ací hi havia, temps abans, un gran oasi..., les palmeres malgirbades són el testimoni del passat... asseguts a la seua ombra hem fet l'amor... hem sentit el crit del silenci, la força del sol que tot ho incinera..."

Tanmateix, l'amor de Hàfez, el seu espòs, ha de ser compartit amb altres tres esposes i amb l'anhel obsessiu de totes elles per donar-li un fill mascle, la màxima aspiració de l'àrab.

A una primera etapa de felicitat seguiran les decepcions, les pors i les angoixes. *"Quan em trobe sola, a la meua cambra, mentre la Nour juga amb les seues germanes, m'agrada recordar. Ser conscient que tinc un passat. Un munt de sensacions que tem oblidar amb el pas del temps..."*

La xiqueta Nour s'integra cada dia més en l'ambient familiar. Maria sent que va perdent-la. Té pocs muscles on descansar les seues angoixes. La Sultana, la tracta com a una filla, però no deixa de ser l'esposa més gran del Háfez. El Kamel l'estima, però la desconcerta. *"Mentre Kamel em parlava va prendrem la mà, va mirar-me als ulls i va demostrar-me l'afecte secret que m'ha professat durant aquests cinc últims anys"*. Una amistat perillosa que podria costar-li molt cara. El seu diari és l'únic receptacle on Maria pot vessar tots els seus sentiments.

L'ambient irrespirable del palau, la manca de llibertat, el desig de recuperar la seua vida de sempre, ompli el cap de Maria de papallones. Pensa en la possibilitat remota d'escapar d'aquella gàbia d'or. Però no vol partir sola.

Els silencis de Maria, és també una història de renúncies, d'abandonaments i de recerques, d'enganys i desenganys, d'amors, desamors, de passions confuses, d'emocions. Els secrets, les incògnites suren sobre la història de principi a fi.

També conté el llibre certes formes de violència de gènere, la psicològica principalment, però també la física. La violència practicada pel pare a qui, posteriorment, el fill imita. Com sol passar en les situacions reals.

També és una història de personatges: Maria, una dona de caràcter feble que la vida sotragueja. Hèctor, el segon espòs, un gelós compulsiu carregat de complexos, marcat per una infància convulsa. Nour i Sandra, dues germanes que no es coneixen o que s'ignoren. El Fèlix i els seus comportaments contradictoris. La neguitosa família àrab que tant desconcerta a Maria. I la impenetrable Laura.

Com s'ha dit, Maria és morta quan comença la novel·la. La seua mort, ¿ha estat un accident? Hèctor s'ha confessat culpable, fins i tot s'ha abandonat a eixa sospita sense lluitar, rebutjant pagar la fiança mentre ve el moment de jutjar-lo. Però, ¿és realment el culpable d'aquella mort? Qui és Laura? Què vol d'ell? Nour i Sandra, es coneixeran algun dia? Son preguntes que romanen en

l'aire. Les respostes es desvelaran al final de la novel·la, expressament per a aquells que les vulguen conèixer.